

Utrecht maken we samen.

Participatie Plan
van de PvdA

Participatie gaat niet goed.

Utrecht heeft veel bewoners die zich met liefde en energie inzetten voor hun wijk en stad. Zij willen meedenken, meehelpen of eigen initiatieven opzetten. Er zijn talloze voorbeelden. En regelmatig gaat dat goed. Denk aan de bewoners van **Fris Alternatief** die een eigen plan hebben gemaakt voor een park en woningbouw. Of de bewoners rondom het **Rachmaninoffplantsoen** die de woontoren hebben tegengehouden, die na grondspeculatie plots op een parkeerplaats zou verschijnen terwijl net was afgesproken het daar te vergroenen, en nu samen met de gemeente een eigen plan voor woningbouw in de wijk aan het opstellen zijn. En zelfs als bewoners niet hun zin krijgen kan je goed worden betrokken, zoals bij de **Croeselaan** waar de sloop helaas niet is tegengehouden maar bewoners nu wel een eigen buurthuis hebben en meedenken over de inrichting van hun nieuwe buurt.

Dit ging al niet vanzelf en helaas zijn er ook nog veel voorbeelden waar het niet goed gaat. Dat zijn bewoners die meedenken aan nieuwe plannen maar zich niet gehoord voelen, bijvoorbeeld bij de **Weerdsingel**, of bewoners die mee willen denken met de gemeente maar het gevoel hebben eerder te worden tegengewerkt, bijvoorbeeld door hoe er is omgegaan met de **wijkraden**. Zij raken gefrustreerd en haken af. En dan zijn er ook nog veel bewoners die helemaal niet worden gehoord, bijvoorbeeld wanneer er zorgen zijn over **nieuwbouw** weten mensen in koopwoningen de gemeenteraad vaak goed te vinden maar laten mensen in sociale huurwoningen weinig van zich horen. En dat is zonde. Bewoners kennen hun wijk door en door en weten wat er nodig is. Zij kunnen plannen beter maken en zien dingen die de overheid of politiek mist. Dat vraagt een overheid die bewoners in vertrouwen neemt en hen zeggenschap geeft. En als het nodig is hen ook in staat stelt een tegenmacht te vormen.

Deze betrokkenheid raakt nu te vaak in de verdringing. En dat kan beter. Afgelopen jaren hebben wij verschillende situaties meegemaakt en ook gezien hoe het beter kan. Daar is het nu de hoogste tijd voor. Wij doen hier graag onze belangrijkste voorstellen voor.

Op alle (drie) niveaus moet participatie goed gaan.

Participatie kent verschillende vormen. Sommige bewoners reageren of denken mee aan nieuwe plannen. Anderen verzetten zich tegen plannen en willen er een alternatief tegenover plaatsen. En weer anderen willen zich meer structureel bemoeien met wat er in de gemeente speelt. Het is van belang dat dit bij alle drie de vormen goed gaat.

Dat vraagt effectieve, maar ook snel te realiseren, manieren om dit te gaan verbeteren. We hebben niet de tijd om nog jaren aan verbeteringen te werken. Het is nu tijd zaken anders te doen. We maken onderscheid tussen drie 'vormen' van participatie. Dit gaat om 1) **meedoen**, 2) **tegenmacht** en 3) **zeggenschap**. Bij elke van die 'vormen' noemen we simpele maar effectieve maatregelen hoe we in Utrecht het verschil kunnen maken voor betere betrokkenheid van bewoners.

1. Meedoen

Het belangrijkste is dat iedereen in onze stad mee moet kunnen doen. Veel bewoners komen voor het eerst intensiever in aanraking met de gemeente wanneer er nieuwe plannen zijn voor in de buurt. Dit kan over van alles gaan: het herinrichten van de openbare ruimte, ingrijpen in de verkeerssituatie of een nieuwe school. Het is van het grootste belang dat alle bewoners dan mee kunnen praten,

ook mensen die verder van de overheid af staan. Dat vraagt een manier van werken in de wijk die zo laagdrempelig mogelijk is. Ook moeten bewoners worden betrokken wanneer er nog veel keuzes moeten worden gemaakt. Nu komen bewoners vaak pas te laat achter nieuwe plannen en is niet duidelijk waar nog aanpassingen mogelijk zijn. Wij doen hier drie voorstellen voor:

- De gemeente gaat voortaan actief **langs de deuren** om te horen wat bewoners vinden van de plannen. Slechts een wijkbericht door de bus of een online enquête is onvoldoende. Door aan te bellen weet je zeker dat je een brede groep Utrechters bereikt.
- Plannen maken over de wijk maak je ook in de wijk. Wat ons betreft letterlijk: voortaan gaan ambtenaren met de **tekentafel in de wijk** staan. Meerdere dagen per week. Zo kunnen bewoners gemakkelijk even langs komen en weet men al snel dat er plannen worden gemaakt.
- De gemeente gaat vaker werken met **verschillende scenario's** van de plannen. Het doel is vaak duidelijk en door de politiek bepaald, bijvoorbeeld een verkeerssituatie met minder auto's of een nieuwe school, maar daar zijn nog veel verschillende keuzes in te maken. Door met scenario's te werken worden deze verschillende keuzes duidelijk, laagdrempelig en kunnen bewoners richting de gemeenteraad een voorkeur uitspreken.
- In het Utrechtse onderwijs zetten we in op **burgerschap**. We leren kinderen wat democratie en het openbaar bestuur is en hoe zij daar zelf invloed op uit kunnen oefenen. Dit moet de norm worden op elke school, versterkt door het programma Vreedzaam.

2. Tegenmacht

Regelmatig schrikken bewoners van nieuwe plannen voor hun wijk. Soms is dat omdat bewoners een specifieke voorziening niet in hun wijk willen hebben. Het is echter de gemeenteraad die stadsbreed afweegt waar voorzieningen moeten komen. Maar vaak schrikken bewoners ook omdat er bijvoorbeeld fouten zijn gemaakt, plannen onlogisch zijn of bewoners zelf gewoon een beter idee hebben. Dan is het van belang dat bewoners tegenmacht kunnen organiseren. Dat zij zelf met een voorstel kunnen komen zodat alle goede ideeën op tafel komen. Ook hier doen wij drie voorstellen voor:

- Bewoners krijgen recht op **ondersteuning van ambtenaren** voor het maken van een eigen alternatief van plannen. Het is niet realistisch te verwachten dat zij dit altijd zelf kunnen zonder hulp. Zo maken we deze optie laagdrempeliger en zorgen we ervoor dat bewoners zelf aan het stuur komen.
- Bewoners krijgen bij grote ontwikkelingen en herinrichtingen een **vast contactpersoon**. Deze ambtenaar zorgt dan dat vragen en suggesties intern bij de goede mensen terecht komen en moet ook enige doorzettingsmacht daarvoor krijgen. Zo voorkomen we dat mensen van het kastje naar de muur worden gestuurd.
- Een sterk middel voor bewoners is de **samenwerking met de gemeenteraad**. Dat is per slot van rekening onze gekozen democratische vertegenwoordiging. De praktijk is echter dat bewoners nu vaak te laat worden betrokken en ook de gemeenteraad niet - of slechts tegen een hoge prijs - kan ingrijpen. De gemeenteraad en bewoners moeten vroeger in het proces worden betrokken. Dit gaat o.a. om het werken met scenario's (zie vorige hoofdstuk) maar ook om het beter inrichten van het Utrechts Plan Proces (UPP).

3. Zeggenschap

Naast het participeren op specifieke projecten, vaak op buurt- of wijkniveau, zijn er ook veel bewoners die meer structureel en op verschillende thema's betrokken willen zijn bij de grote en kleine vraagstukken in onze stad. Het enthousiasme, de energie en de vrijwilligers zijn er. Het is aan de gemeente en de politiek dit goed te organiseren. Zeker in de buurten en wijken waar dit minder vanzelf gaat. Bewoners kunnen plannen beter maken met hun eigen ideeën of zorgen voor draagvlak onder bewoners. Zij moeten hier wel toe in staat worden gesteld. Wij doen daar drie voorstellen voor:

- De **wijkbudgetten** moeten snel worden uitgebreid in de stad. Deze worden nu in enkele wijken sporadisch toegepast en te vaak alleen als bewoners er zelf om vragen. Dit laatste werkt in de hand dat alleen mensen die hun weg al weten te vinden hier gebruik van maken. De budgetten worden voortaan actief onder de aandacht gebracht en bewoners moeten worden ondersteund om hier gebruik van te maken. Wat ons betreft krijgt het een vliegende start in de wijken waar de wijkaanpak komt: Overvecht, Kanaleneiland, Parkwijk, Zuilen en Ondiep (Noord-West).
- Het is hoog tijd dat elke wijk een **wijkplatform** heeft en wordt ondersteund vanuit de wijkbureaus. Dat is helaas nog niet in elke wijk het geval, er ligt een duidelijke rol voor de gemeente om wijken waar dit lastiger gaat te ondersteunen. Deze wijkplatforms moeten, zoals vroeger de wijkraden, ook positie krijgen. Dit vraagt budget en een duidelijk mandaat. Alleen dan geef je bewoners serieus positie om mee te praten en hun wijk te vertegenwoordigen.
- De wijkbudgetten en -platforms gaat over zeggenschap op wijkniveau. Voor stadsbrede thema's komt er een **burgerberaad**. Dit is een aselekt maar representatief gezelschap van Utrechters die een voorstel aan de gemeenteraad voorlegt, dat in principe overgenomen wordt, op een door de politiek gekozen thema. Het eerste burgerberaad is in de maak. Als dit een succes is, moet het een doorlopend 'gremia' zijn van steeds nieuwe bewoners die zelf voorstellen opstellen waar de gemeenteraad dat aan hen vraagt.

Het vervolg.

Wij doen als PvdA in dit plan onze voorstellen voor betere participatie. Natuurlijk is het niet compleet. We moeten echter waken voor steeds nieuwe trends, oplossingen en innovatieve ideeën waardoor er in de praktijk niets of te weinig verandert. In dit plan doen wij voorstellen die snel door te voeren zijn en ook wat kunnen veranderen. Deze voorstellen komen natuurlijk niet uit het niets. Afgelopen maanden en jaren hebben wij veelvuldig contact gehad met veel bewoners en dat lezen jullie in dit document terug. Dat zullen we blijven doen om deze ambities ook echt voor elkaar te krijgen.

PvdA